

Література:

1. Stolba V. «Archers» of the Blessed City: City's Deliverance in the Coinage of Early Hellenistic Olbia. *Notae Numismaticae*. Vol. 10. Krakow, 2015. С. 43–63.
2. Анохин В. А. Поход Зопириона и финансовая стратегема ольвиополитов. Материалы, исследования и заметки по археологии и нумизматике. К., 2010. С. 37–46.
3. Виноградов Ю. Г., Карышковский П. О. Калинин, сын Евксена: проблемы политической и социально-экономической истории Ольвии второй половины IV в. до н.э. *Вестник древней истории*. № 4. 1982. С. 26–46.
4. Зограф А. Н. О монограмме первого архонта на монетах Ольвии. 2005.
5. Фролова Н. А. Монеты Ольвии в собрании Государственного исторического музея: каталог. М., 2005. С. 33–37.
6. Карышковский П. О. Монеты Ольвии: очерк денежного обращения Северо-Западного Причерноморья в античную эпоху. 1988. С. 88.
7. Николаев Н. И. Просопография Ольвии Понтийской V в. до н.э. – I в. н.э. К., 2014. 316 с.
8. Николаев М. І. Нові матеріали про діяльність Калініка Євксенова в Ольвії в IV ст. до н.е. *Гілея*. № 57 (№2). Київ, 2012. С. 158–167.
9. Яйленко В. П. История и эпиграфика Ольвии, Херсонеса и Боспора VII в. до н.э. – VII в. н.э. СПб., 2017. С. 385.

Tomasz Poniewierka

badacz niezależny

(m. Warszawa, Polska)

tomasz.poniewierka1@gmail.com

20 LAT POLSKIEJ SERII SYLLOGE NUMMORUM GRAECORUM

20 YEARS OF THE POLISH SERIES SYLLOGE NUMMORUM GRAECORUM

Sylloge Nummorum Graecorum to jedna z najbardziej rozpoznawalnych na świecie serii katalogów numizmatyki antycznej. Skatalogowane w poszczególnych tomach wycinki zbiorów muzealnych z całego świata stanowią łącznie coraz bardziej komplementarną bazę danych dla badaczy.

Od lat stanowią też podstawową literaturę dla domów aukcyjnych w kontekście monet greckich i monet prowincjonalnorzymskich, co dodatkowo przekłada się na ich popularność wśród kolekcjonerów.

W 1998 dzięki patronatowi INC oraz grantom z Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Komitetu badań naukowych, Polska dołączyła do serii SNG.

Jako pierwszy powstał Tom I, część 4 zbiorów Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi opracowany przez prof. Mariusza Mielczarka. Tom ten, poświęcony monetom z mennic Egiptu i Bliskiego Wschodu.

Po kilkuletniej przerwie, w 2006 roku powstał Tom III, część 4 zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie przygotowany przez prof. Jarosława Bodzka obejmujący tereny od Sarmacji po Bospór.

Na kolejny tom z serii przyszło czekać niemal dekadę. W 2015 roku powstał Tom II część I poświęcony kolekcji Muzeum Narodowego w Warszawie autorstwa dr Aleksandry Krzyżanowskiej i dr Elizy Walczak to interesujące opracowanie dotyczące będących w zbiorach muzealnych monetach Chersonesu i bosporańskich.

Jednocześnie tom ten został opatrzony szerokim wstępem charakteryzującym historię kolekcji muzealnej.

Kolejny tom – część 3 tomu I powstał w 2016 roku dzięki grantowi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (No. 0195/NPRH4/H1a/83/2015). Tom ten poświęcono monetom z ponad 80 ośrodków od Bosporu po Cylicję. Pozytywną zmianą był, podobny do tomu warszawskiego, szeroki wstęp dotyczący historii tego wycinka kolekcji muzealnej. Tom ten przygotowali wspólnie prof. Mariusz Mielczarek i Piotr Komorowski.

Kolejny, 5 już tom wydany w ramach polskiego SNG to część 2 tomu II przygotowany przez dr Elizę Walczak wydany w 2017 roku. Tom ten został poświęcony monetom władców bosporańskich będących w posiadaniu MNW. Ponownie szeroki wstęp pozwolił na poznanie historii przybycia do Warszawy tych 642 monet.

Już w rok później powstał kolejny tom warszawski – część 3 tomu II obejmująca ponownie północne wybrzeże Morza Czarnego. Dr Eliza Walczak po przedstawieniu szerokiego rysu historycznego tej części kolekcji przystąpiła do prezentacji ponad 700 monet.

Ostatni spośród dotychczas wydanych – tom III, część 3 dotyczący kolekcji MNK powstał w 2018 roku. Prof. Jarosław Bodzek również przedstawił szeroki rys historyczny dotyczący monet Tracji i Pontu, którym poświęcono ten tom.

Jednocześnie zapowiedziane są tomy: część 1 i 2 tomu I, część 1,2 i 5 tomu III oraz tom V poświęcony monetom znajdującym się w Muzeum Okręgowym w Toruniu i Muzeum Narodowym w Szczecinie. Tomy te powinny pojawić się w najbliższych latach.

Przez 20 lat, polskim naukowcom udało się opublikować 7 tomów przedstawiających kilka tysięcy monet z 3 polskich muzeów. Dzięki temu, znacząco wzbogaciła się świadomość kolekcjonerów tych monet w Polsce, a informacje o tomach dotarły również na rynek zachodni.

Dzięki językowi angielskiemu użytemu powszechnie we wszystkich tomach SNG, jest to wydawnictwo międzynarodowe. Co za tym idzie, polscy naukowcy dołączyli do grona międzynarodowego publikującego opracowane zbiory muzealne. Stanowi to dobry początek, który, miejmy nadzieję, będzie kontynuowany.

Колісні томи мога уявнїч шерег незнаных, бадь цікавых одман, звласчза вsrод монет провнцнналнорзымскнх. Једночезнїе позволї то науковцм з цалого швіата узьскач шезьшу базу до бадань над позчезо́лнми монетамї малым козштм (козшт једного тому то 42 злоте (~10 euro/11 USD/280 UAH))

Належї роннїе мїеч надзею, же до програму долачза колїсне оsrодкї науковїе з терену полскнх. А в прызшлосї роннїе ннне оsrодкї з терену Европу вшходнїеї і поуднїово-вшходнїеї.

Коцур Віктор

доктор історнчнх наук, професор,
академік (дїйснїй член) НАПН Українї,
ректор Унїверснтету Грнгорїя Сковородї в Переяславї
(м. Переяслав, Україна)
phdpu.edu@gmail.com
ORCID: 0000-0003-4968-4813

АНТИЧНІ МОНЕТИ У ЗІБРАННІ НІЕЗ «ПЕРЕЯСЛАВ»

ANCIENT COINS IN THE COLLECTION OF NHER «PEREYASLAV»

Нумїзматнчна колекцїя НІЕЗ «Переяслав» доснть щедра для нумїзматнчнх дослїджену. Відповідно, автором кїлька рокїв тому було введено до наукового обїгу «сфїмок з ознакамї» 1655 року¹ а також європейскї крупнї срїбнї монети – талери XVII столїття². Колекцїя нумїзматнкн НІЕЗ «Переяслав» налїчує бїльше 12.000 монет від Рнмськїї імперїї до XX столїття³.

Частнна предметїв нумїзматнкн нннї експонується у примїщеннях заповїдннка. Монети XVII-XVIII столїть, карбованї у Захїднїй Європї, Речї Посполнтьї та Москонїї, експонуються у віддїлї «Музей Заповїту», жїночї прикрасн для одягу – «дукачї», також експонуються у фїлїї «Музей українськнх обрядїв»⁴.

¹ Коцур В. П. Сфїмок з прнзнаком у колекцїї Нацїонального історнко-етнографїчного заповїдннка «Переяслав». Тезн доповїдей III Міжнароднїї науково-практичнїї конференцїї «Актуальнї проблемн нумїзматнкн у системї спецїальннх галузей історнчнїї науки», 5-6 лнстопада 2015 р. Кїровоград-Кїїв-Переяслав-Хмельннцькнїй, 2015. С. 59-60.

² Коцур В. П. Талеры и сфимок с признаками в коллекции Национального историко-культурного заповедника «Переяслав» как источник денежного обращения в Украине в XVI-XVIII веках. Acta Archaeologia Lodziensia. Nr 61. Lodz, 2016. P. 77-80.

³ Коцур В. Нумїзматнчне зїбрання Нацїонального історнко-етнографїчного заповїдннка «Переяслав». Українськнї нумїзматнчнї шорїчннк. № 4. Переяслав, 2020. С. 144–164. DOI: 10.31470/2616-6275-2020-4-144-164.

⁴ Зубер С., Захарченко С. Музей українськнх обрядїв НІЕЗ «Переяслав»: до історїї започаткуванн та проведенн народннх свят. Жовкївськї читання 2011. Збїрннк статей першїї науковїї конференцїї «Музей в сучасному швітї». Лївїв: Растр-7, 2011. С. 88-91.